

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Supplementary Examination: March/April-2023

**Political Science (Optional) Paper-I
PA1 (IDS): Public Administration (IDS)**

**Day and Date: Saturday, 08/07/2023
Time: 10.00 AM To 12.00 PM**

Total Marks: 60

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 ..... gave the functions of Organizations from the letters in the word POSDCORB.
a) L.D.White   b) Luther Gullick   c) Fifner   d) Henry Fayol
- 2 ..... is the element that directly functions for the government
a) Staff   b) Line   c) Auxiliary   d) Technical
- 3 Staff and Line unit are the two prominent element of .....
a) Institution   b) Organization   c) Community   d) society
- 4 Which is demerit of principle of 'Red Tapism'?
a) Hierarchy   b) Co-ordination   c) Control   d) decentralization
- 5 What Principles can lead to increased efficiency and effectiveness in the organization?
a) Decentralization   b) Centralization   c) Co-ordination   d) Unity of Command
- 6 ..... Provides capital to the public corporations.
a) Government   b) People   c) Capitalist   d) Private Companie
- 7 In which country we found Independent Regulatory Commission?
a) U.S.A.   b) U.S.S.R.   c) China   d) England
- 8 What are the common objectives in both public corporation and account?
a) Public Welfare   b) Profit   c) Competitions   d) Increasing the capital
- 9 The functioning of Public Corporations is controlled by -----.
a) Government   b) Capitalist   c) Director   d) Public
- 10 ..... is the first public corporation created in India in 1934.
a) L.I.C.   b) Reserve Bank of India   c) Damodar Valley Corporation   d) Indian Airlines
- 11 ..... Defined 'Development Administration' as the carrier of new principles.
a) Fensode   b) Edward Widner   c) Montego Mary   d) Donald Stones
- 12 ..... opines that function, Idealistic administrative system is Development Administration.
a) Edward Widner   b) Fensode   c) Montego Mary   d) Goswami
- 13 In which year Indian Economy was improved?
a) 1960   b) 1991   c) 1995   d) 1996

- 14 Establishing private ownership over public enterprise is called?
 a) Co-operation   b) Privatization   c) Globalization   d) Socialism
- 15 What is called expansion of economic transactions outside the borders of a nation?
 a) Co-operation   b) Privatization   c) Globalization   d) Socialism

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Reasons for the growth of the tendency towards centralization
- 2 Principle of Hierarchy
- 3 Legislative Controlled on Public Corporation
- 4 Importance of Development Administration

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Element of Centralization and decentralization
- 2 Explain the control of the cabinet over Public Corporation.
- 3 Explain the features of the Development Administration.
- 4 Write features of New Public Management

Q.4. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Explain in detail the Line and Staff elements in the organization.
- 2 Explain some major public corporations in India.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 पोस्टकोर्ब (POSDCORB) या शब्दातील अक्षरावरून .....यांनी संघटनेची कार्ये सांगिली.
 अ) प्रो. एल. डी. व्हाईट   ब) लुथर ग्युलिक   क) फिफानर   ड) हेनरी फेरॉल
- 2 शासनाची प्रत्यक्षात कार्ये करणारा घटक म्हणजे ..... घटक होय.
 अ) स्टाफ   ब) लाईन   क) सहाय्यकारी   ड) तांत्रिक
- 3 स्टाफ घटक व लाईन घटक हे ..... चे दोन प्रमुख घटक होत.
 अ) संस्था   ब) संघटना   क) समूह   ड) समुदाय
- 4 कार्याला विलंब हा कोणत्या प्रकारचा दोष आहे.?
 अ) अधिकार परंपरा   ब) समन्वय   क) नियंत्रण   ड) विकेंद्रीकरण
- 5 संघटनेत कोणत्या तत्वामुळे प्रशासनात कार्यक्षमता व कार्यकुशलता वाढू शकते?
 अ) विकेंद्रीकरण   ब) केंद्रीकरण   क) समन्वय   ड) आद्यनैक्य
- 6 लोकनिगमांना ..... कडून पूर्णपणे भांडवल मिळते.
 अ) शासन   ब) जनते   क) भांडवलदारा   ड) खासगी कंपन्या
- 7 स्वतंत्र स्वयंनियंत्रित मंडळे कोणत्या देशात आढळतात?
 अ) अमेरिका   ब) सोव्हिएत रशिया   क) चीन   ड) इंग्लंड

- 8 लोकनिगम आणि खाते या दोन्हीत कोणते समान उद्दिष्ट आढळते ?
 अ) लोककल्याण ब) नफा मिळविणे क) स्पर्धा करणे ड) भांडवल वाढविणे
- 9 लोकनिगमांच्या कार्यावर ----- चे नियंत्रण असते.
 अ) शासन ब) भांडवलदार क) संचालक ड) जनता
- 10 भारतात १९३४ साली ..... हे पहिले लोकनिगम निर्माण करण्यात आले.
 अ) आयुर्विमा महामंडळ ब) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया क) दामोदर व्हाली कॉर्पोरेशन ड) इंडियन एअर लाईन्स
- 11 'विकास प्रशासन' म्हणजे नव्या मूल्यांचा वाहक होय अशी व्याख्या ..... यांनी केलेली आहे.
 अ) फेनसोड ब) एडवर्ड विडनर क) मॉन्टेगो मेरी ड) डोनाल्ड स्टोन्स
- 12 ..... च्या मते कृतीशील, ध्येयनिष्ठ अशी प्रशासकीय व्यवस्था म्हणजे विकास प्रशासन होय.
 अ) एडवर्ड विडनर ब) फेनसोड क) मॉन्टेगो मेरी ड) गोस्वाम
- 13 भारताच्या अर्थव्यवस्थेत कोणत्या साली सुधारणा करण्यात आली?
 अ) १९९० ब) १९९१ क) १९९५ ड) १९९६
- 14 सार्वजनिक उद्योगांच्या मालकीवर खाजगी मालकी प्रस्थापित करणे याला काय म्हणतात ?
 अ) सहकार ब) खासगीकरण क) जागतिकीकरण ड) समाजवाद
- 15 राष्ट्राच्या सीमेबाहेर आर्थिक व्यवहारांचा विस्तार करणे याला काय म्हणतात ?
 अ) सहकार ब) खासगीकरण क) जागतिकीकरण ड) समाजवाद

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 केंद्रीकरणाच्या प्रवृत्तीच्या वाढीची कारणे
- 2 अधिकार परंपरेचे तत्व
- 3 लोकनिगमांवरील कायदेमंडळाचे नियंत्रण
- 4 विकास प्रशासनाचे महत्व

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 केंद्रीकरण व विकेंद्रीकरण निश्चित करणारे घटक लिहा.
- 2 लोक निगमांवरील मंत्रिमंडळाचे नियंत्रण स्पष्ट करा.
- 3 विकास प्रशासनाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- 4 नवलोक व्यवस्थापनाची वैशिष्ट्ये लिहा

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 संघटनेतील रेषा व सल्लागार घटक विस्तृतपणे स्पष्ट करा.
- 2 भारतातील काही प्रमुख लोकनिगम स्पष्ट करा.

*****

Model Answer Paper

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Supplementary Examination: March/April-2023

**Political Science (Optional) Paper-I
PA1 (IDS): Public Administration (IDS)**

**Day and Date: Saturday, 08/07/2023
Time: 10.00 AM To 12.00 PM**

Total Marks: 60

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

1 पोस्टकोर्ब (POSDCORB) या शब्दातील अक्षरावरून .....यांनी संघटनेची कार्ये सांगिली.

अ) प्रो. एल. डी. व्हाईट   ब) लुथर ग्युलिक   क) फिफानर   ड) हेनरी फेयॉल

Option 2

2 शासनाची प्रत्यक्षात कार्ये करणारा घटक म्हणजे ..... घटक होय.

अ) स्टाफ   ब) लाईन   क) सहाय्यकारी   ड) तांत्रिक

Option 1

3 स्टाफ घटक व लाईन घटक हे ..... चे दोन प्रमुख घटक होत.

अ) संस्था   ब) संघटना   क) समूह   ड) समुदाय

Option 2

4 कार्याला विलंब हा कोणत्या प्रकारचा दोष आहे.?

अ) अधिकार परंपरा   ब) समन्वय   क) नियंत्रण   ड) विकेंद्रीकरण

Option 1

5 संघटनेत कोणत्या तत्वामुळे प्रशासनात कार्यक्षमता व कार्यकुशलता वाढू शकते?

अ) विकेंद्रीकरण   ब) केंद्रीकरण   क) समन्वय   ड) आद्यनैक्य

Option 1

6 लोकनिगमांना ..... कडून पूर्णपणे भांडवल मिळते.

अ) शासन   ब) जनते   क) भांडवलदारा   ड) खासगी कंपन्या

Option 1

7 स्वतंत्र स्वयंनियंत्रित मंडळे कोणत्या देशात आढळतात?

अ) अमेरिका   ब) सोव्हिएत रशिया   क) चीन   ड) इंग्लंड

Option 1

8 लोकनिगम आणि खाते या दोन्हीत कोणते समान उद्दिष्ट आढळते ?

अ) लोककल्याण   ब) नफा मिळविणे   क) स्पर्धा करणे   ड) भांडवल वाढविणे

Option 1

9 लोकनिगमांच्या कार्यावर ..... चे नियंत्रण असते.

अ) शासन   ब) भांडवलदार   क) संचालक   ड) जनता

Option 3

10 भारतात १९३४ साली ..... हे पहिले लोकनिगम निर्माण करण्यात आले.

अ) आयुर्विमा महामंडळ   ब) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया   क) दामोदर व्हाली कॉर्पोरेशन   ड) इंडियन एअर लाईन्स

Option 2

11 'विकास प्रशासन' म्हणजे नव्या मूल्यांचा वाहक होय अशी व्याख्या ..... यांनी केलेली आहे.

अ) फेनसोड   ब) एडवर्ड विडनर   क) मॉन्टेगो मेरी   ड) डोनाल्ड स्टोन्स

Option 1

12 ..... च्या मते कृतीशील, ध्येयनिष्ठ अशी प्रशासकीय व्यवस्था म्हणजे विकास प्रशासन होय.

अ) एडवर्ड विडनर   ब) फेनसोड   क) मॉन्टेगो मेरी   ड) गोस्वाम

Option 1

13 भारताच्या अर्थव्यवस्थेत कोणत्या साली सुधारणा करण्यात आली?

अ) १९९०   ब) १९९१   क) १९९५   ड) १९९६

Option 2

14 सार्वजनिक उद्योगांच्या मालकीवर खासगी मालकी प्रस्थापित करणे याला काय म्हणतात ?

अ) सहकार   ब) खासगीकरण   क) जागतिकीकरण   ड) समाजवाद

Option 2

- 15 राष्ट्रच्या सीमेबाहेर आर्थिक व्यवहारांचा विस्तार करणे याला काय म्हणतात ?
अ) सहकार ब) खासगीकरण क) जागतिकीकरण ड) समाजवाद

Option 3

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 केंद्रीकरणाच्या प्रवृत्तीच्या वाढीची कारणे

Ans:

- 2 अधिकार परंपरेचे तत्व

Ans:

- 3 लोकनिगमांवरील कायदेमंडळाचे नियंत्रण

Ans:

- 4 विकास प्रशासनाचे महत्व

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 केंद्रीकरण व विकेंद्रीकरण निश्चित करणारे घटक लिहा.

Ans:

- 2 लोक निगमांवरील मंत्रिमंडळाचे नियंत्रण स्पष्ट करा.

Ans:

- 3 विकास प्रशासनाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

Ans:

- 4 नवलोक व्यवस्थापनाची वैशिष्ट्ये लिहा

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 संघटनेतील रेषा व सल्लागार घटक विस्तृतपणे स्पष्ट करा.

Ans:

- 2 भारतातील काही प्रमुख लोकनिगम स्पष्ट करा.

Ans:

*****